

тість і ілюзорність власних кордонів. "Тому завдання художника-вібраціоналіста – проскочити між Сциллою концептуалізму і Харибдою теоретизування постфактум" [3, с. 381]. На думку Р. Ешельмана, критика Пелевіним концептуалізму є явно несправедливою. Концептуалізм не є статичним, він коливається між контекстами, або між суб'єктом і контекстом, як і робить "вібраціоналізм". Але через що концептуалізм і вібраціоналізм ідентичні? Як стверджує Ешельман: "вирішальне значення для «вібраціоналізму», а також у роботі Пелевіна в цілому є те, що знак і суб'єкт долають дуалізм суб'єкта та об'єкта, речі і знаку та входять в редукціоністський перформанс. Успішне поєднання цієї подвійності може бути досягнуто різними способами. Це може бути передано через містичний перформанс; може бути описано шляхом використання парадоксального буддійського жаргону; виконано у вигаданому кадрі, доступного всім, вмщуючи завжди певну частку самоіронії" [6, р. 9]. Бо саме такого роду іронічний провал, невдача відіграє важливу роль в сюжетних лініях Пелевіна, їх часто плутають з іронічною налаштованістю постмодернізму, чій власні дисфункціональність і недостатність є вирішеними, на думку Ешельмана.

Наявність іронії в перформатизмі ще не означає її тотожність з постмодернізмом. Різниця для Ешельмана полягає в тому, що в перформатизмі долається іронія, а в постмодернізмі створення нескінченної іронії постулюється. Вінець постмодернізму навряд чи буде складатися у викритті таких речей як – суб'єкт, віра, трансцендентність, присутність яких вона досі безжально розвіювала за вітром.

Підводячи підсумки, слід позначити п'ять основних особливостей перформатизму, що виділяються Раулем Ешельманом:

1. Немає більше нескінченного цитування і не автентичності. У оповіданні відбувається повернення авторства, що має обов'язкову силу авторського кадру.

2. Замість плаваючих, нестабільних відносин між частинами знаків з'являється цілісний суб'єкт-знак-річчавлення, що стає основою всіх комунікацій і всіх соці-

альних взаємодій. Використання знака в перформатизмі – це мимовільний акт віри, а не семіотична або семантична помилка. Суб'єкт може бути німим, наївним, приголомшеним, простодушним, простим, щирим і героїчним, але не нескінченно цинічним або іронічним.

3. Перехід від режиму нескінченної тимчасової відстрочки процесу до одноразового і остаточного з'єднання протилежностей в сьогодні (парадоксальний перформанс).

4. Перехід від метафізичного песимізму до метафізичного оптимізму, орієнтація вже не на смерть, яка несла порожнечу, кенозис, відсутність, дисфункціональність, а на психологічний стан трансцендентності (воскресіння, перехід до нірвани, любов, катарсис).

5. Повернення та реабілітація фалічного символу в якості активного, об'єднуючого агента перформативності. Поява тенденції до іронії над власними бажаннями і домаганнями на користь жіночого начала. Намічається тенденція до десексуалізації; на перший план виходить любов, а не статевая приналежність індивідумів, які об'єднуються бажанням.

Рауль Ешельман зазначає, що перформатизм – це епоха, присутність якої ми відчуваємо, але контури її ледь помітні і ми можемо сприймати лише її простоту і наївність, відчуваючи любов до неї.

Список використаних джерел:

1. Гройс Б. Под подозрением. Феноменология медиа / [пер. с нем. А. Фоменко]. – М.: Художественный журнал, 2006. – 199 с. 2. Липовецкий М., Кукулин И. Теоретические идеи ДАП [Электронный ресурс] // Художественный журнал. – № 79/80. – Режим доступа: <http://xz.gif.ru/numbers/79-80/lipovsky-kukulin>. 3. Пелевин В. Встроенный напоминатель // Виктор Пелевин Желтая стрела. Сборник рассказов. – М.: Вагриус, 1998. – 432 с. – С. 381–384. 4. Смирнов И. Бывают ли безыдейные эпохи? [Электронный ресурс] // "Звезда". Литературно-художественный общественно-политический независимый журнал. – СПб., 2009. – № 6. – Режим доступа: <http://zvezdaspb.ru/index.php?page=8&nput=1215>. 5. Уэльбек М. Элементарні частинки: Роман / [пер. з франц. Р. В. Мардер]. – Харків: Фолио, 2005. – 287 с. 6. Eshelman R. Performatism, or the End of Postmodernism [Електронний ресурс] // Anthropoetics 6, no. 2 (Fall 2000 / Winter 2001). – Режим доступа: <http://www.anthropoetics.ucla.edu/ap0602/perform.htm>.

Надійшла до редколегії 28.08.2014

А. Н. Тормахова

ПЕРФОРМАТИЗМ РАУЛЯ ЭШЕЛЬМАНА: КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНЫХ ПРАКТИК

Статья посвящена анализу особенностей социокультурных практик в контексте концепции перформатизма Рауля Эшельмана.
Ключевые слова: перформатизм, постмодернизм, Р. Эшельман, социокультурные практики, символ.

A. N. Tormakhova

PERFORMATISM OF RAOUL ESHELMAN: CONCEPTUALIZATION OF SOCIAL AND CULTURAL PRACTICES

This article analyzes the features of the socio-cultural practices in the context of the concept of performatism Raoul Eshelman.
Keywords: performatism, postmodernism, R. Eshelman, social and cultural practices, the symbol.

УДК 272.46:342.3

З. В. Швед, д-р філос. наук, доц., КНУ ім. Т. Шевченка

СУВЕРЕНІТЕТ VS. АВТОНОМНІСТЬ У РЕЛІГІЙНИХ ОБ'ЄДНАННЯХ

У статті розглянуто юридичний статус релігійних організацій у римо-католицькій церкві. Проаналізовані положення Канонічного права та Конституційної Хартії Мальтійського ордену з метою верифікації взаємовідношень юридичних осіб, якими є об'єднання членів ордену та інші суб'єкти міжнародного права, що не мають статусу суверенних держав.

Ключові слова: конституція, канонічне право, релігійні організації, суверенітет

Політична складова релігійних доктрин, завжди була визначальною для філософсько-релігієзнавчого аналізу релігійних феноменів, які у своїй конфесійній конкретності відзначалися особливостями інтерпретацій стосунків між церквою та державою.

У цьому зв'язку видається необхідним вказати на те, що орієнтування на контекст "суверенітету" держави

(в аспектів здійснення нею судово-правової практики) ставить питання про визначення самого цього поняття. Полістимантичний характер терміну "суверенітет", засвідчує історичну закономірність його функціонування у понятійно-категоріальному зрізі юридичної науки. Серед фундаментальних методологічних настанов, які можуть допомогти прояснити його суть, важливо враху-

вати онтологічні основи у розумінні та інтерпретаціях "суверенітету", що, у свою чергу, актуалізує питання про критерії його ідентифікації. Як відомо у політико-правовому обігу зазначене поняття почало використовуватися тільки у XVI ст., завдяки класичному визначенню філософа Жана Бодена (1530–1596) "суверенітет це постійна та абсолютна влада держави" [8, с. 93]. Лаконічність подібної дефініції відкриває перспективи до її уточнення, що й робиться Боденом через введення низки критеріїв: джерела влади, сфера застосування влади, кордони влади та інше. Серед уточнень, врахованих філософом, назвемо наступні: суверенна влада не має обмежень, що сприяє політичній дії влади; постійний характер суверенітету забезпечується самим носієм суверенітету і не має зовнішнього, відчужуваного джерела; суверенітет влади репрезентовано у її невід'ємних правах. Водночас, будучи типовим спадкоємцем філософських ідей епохи Раннього Нового часу, Боден мислив про витоки земної влади у категоріях християнської доктрини про її божественне походження.

Хоча тематик державно-правових відносин та інституалізації форм суспільного життя осмислювалася практично всіма представниками європейської філософської традиції, нам видається доцільним зупинитися на питанні, що лежить у площині теорії державного суверенітету.

Серед істориків права прихильністю користуються ідеї Георга Еллінека (1851–1911), викладені ним у монографії "Загальне вчення про державу" [3]. Будучи представником юридичного позитивізму, правознавець звертався до правового характеру поняття "суверенітет" акцентуючи увагу на його змісті та історичному характері. Особливості тлумачення цієї категорії, зорієнтовані на врахування меж компетенції кожної з гілок влади, чим і обмежується їх відповідний суверенітет. І за наявності багатьох функціонально відмінних гілок влади, "існує виключно одна державна влада" [3, с. 458]. Іншими словами, у інтерпретаціях Еллінека, суверенітет є характеристикою, яка не може бути зміненою за якістю власної репрезентативності, мовиться про "неподільний суверенітет" (формальне визначення), який не може бути відчуженим, обмеженим, фрагментованим або відносним. Таким чином, як показала Надія Пастухован, у класичній теорії суверенітету, останній розуміється як політична категорія, "яка поповнюється у змістовному плані у процесі історичного розвитку суспільства, ускладнюючи форми і види суспільно-державного устрою" [8, с. 95].

Будучи ознакою цивілізаційного поступу, суверенітет вбирає у себе елементи осмислення історичного розвитку як історико-правова категорія суспільних наук. Водночас, цивілізація, як об'єктивний соціальний феномен, має декілька характеристик, виокремлення яких і завдяки яким можливо дефінітивно відокремлювати історичні форми цивілізацій. За переконанням історика Олександра Полякова, серед визначальних ознак цивілізації є наявність певного соціального ядра, тобто "такої верстви населення, яка формує пануючі форми життєдіяльності, певний стиль життя суспільства в цілому, його зовнішній та внутрішній образ" [10, с. 69]. У цьому контексті типологія цивілізації спирається на виокремленні сутнісних ознак комунікативних моделей соціального ядра, базис якого О. Поляков вбачає у "культурно-економічному облаштуванні", яке включає не тільки конкретно-історичну модель господарювання, але й систему відповідних даній моделі цінностей, що мають певну ієрархію та особливості функціонування. У процесі цивілізаційного поступу спільнот трансформуються суспільно-економічні відносини, способи виробництва,

відбувається поглиблення соціальної стратифікації. Зміни спостерігаються у суспільній свідомості, у моделях інтерпретації соціальної дійсності, у механізмах правового регулювання, у різних сферах публічного та приватного життя тощо. Тому уточнюючи змісту поняття суверенітет необхідно враховувати не тільки сферу його політичного застосування, але й можливості осмислення його релігійного контексту, який тільки на рівні умоглядності має самостійний характер.

З огляду на вище зазначене, вважаємо за доцільне звернутися до історичного прикладу функціонування Мальтійського ордену (Суверенного Військового Ордену Госпітальєрів Святого Іоана Єрусалимського, Родоса та Мальти – назва з офіційного сайту). Обрання саме цього феномена в якості об'єкта дослідження, зумовлено посиленням наукового інтересу до питань функціонування релігійних організацій. Завданням дослідження буде аналіз правового статусу Мальтійського Ордену як юридичної особи. Дослідницькі праці, у яких висвітлюються питання пов'язані з історичним буттям даної організації, є прикладом ґрунтовного та сумлінного опрацювання фактологічного матеріалу. Серед найважливіших слід назвати монографії О. Андреєва, В. Захарова та І. Настенка "Історія Мальтійського ордену" [1], Р. Печнікової "Мальтійських Орден у минулому та теперішньому" [9], статті та видання вітчизняних та зарубіжних авторів А. Манфреда, Р. Жірдіна "Шевальє Мальти", Б. Берга Олівера "Діти Європи", О. Лозовицького "Мальтійський орден Іоаннітів – державотворчий імператив католицизму" [6] та інші.

Мальтійський орден, як інституція, маючи власну історію та репрезентацію у сучасності постає зразком специфічної форми суверенітету у цивілізаційній парадигмі еволюції європейської (християнської) культури. Історія ордену пов'язана з діяльністю абата Проба, якого папа римський Григорій I Великий (понтіфікат 590–604 рр.) уповноважив відновити харитативні центри в Єрусалимі. Ґрунтовний аналіз історії ордену викладений у статті Володимира Захарова "Мальтійський орден і його місце в системі європейських держав" [див. 4]. Автор звертає увагу на ту обставину, що діяльність Мальтійського ордену часто реалізовувалася у міжнародній сфері, що засвідчувало дійсні зусилля його очільників (Великого магістра, Великого командора, Великого канцлера, гросмейстера та інші), спрямовані на визнання цього Ордену самостійним суб'єктом міжнародного права. Огляд історично суперечливих фактів існування Ордену, що було проведено Олександром Лозовицьким, доводить факт постійних державотворчих ініціатив, що були властиві членам об'єднання. Мілітарний і водночас "миротворчий" характер ордену, практично з часу його заснування (XI ст.), створив підстави для формування у громадській думці уявлення про те, що мальтійці є уособленням всіх християнських чеснот. Пізніше, набуття нерухомого майна (завдяки даруванню, виконанню заповітів, військових перемог, колонізації та ін.) та внутрішнім конфліктам з представниками інших орденів призвели до того, що іоаніти опинилися у стані конфлікту з різними рухами як в середині християнства так і з інорелігійним оточенням. Будучи з початку "сувереном Родосу" (1310–1522), а потім перебуваючи на Мальті, орденом творилася аристократична республіка як репрезентувала інтереси папства, розвивалася медичні, освітні центри, економічні зв'язки, що достатньо ґрунтовно висвітлено в роботі Лео Мулена "Повсякденне життя середньовічних монахів Західної Європи (X–XV ст.)". Духовні наслідки реформації в Європі торкнулися й Мальтійського ордену, що спричинило внутрішній розкол, а подальша політична історія євро-

пейського континенту не сприяла його розвитку та збереженню "елітарно-аристократичного характеру" [6].

Після втрати атрибутів державності (захоплення Наполеоном Мальти у 1798 році) історія Ордену швидше може розглядатися як історія релігійної організації, а не суверенної держави, адже, як зазначається у офіційній історії Ордену [7], підписаний у 1805 році Ам'єнський договір, за яким було встановлено суверенне право Ордену на острів, ніколи не було реалізовано. При цьому питання суверенності Ордену постійно перебувало у центрі уваги Римських понтифіків, представників світської влади та керівників Ордену. Активна розробка ідеї визнання міжнародного правового статусу організації, вимагала формулювання чіткої концепції, що було започатковано у 30 роки ХХ ст. завдяки встановленню дипломатичних стосунків з Римською курією та урядом Франко в Іспанії (1937 р). Як зазначає Захаров, вперше у ХХ ст. документи, які засвідчували міждержавний статус відносин, були підписані урядом Муссоліні (законодавчі декрети 1923, 1929, 1938 років), що завершилося формалізацією стосунків між Італійською республікою та Мальтійським орденом у 1960 році, завдяки обміну дипломатичними нотами. З боку Італійської республіки визнавалися всі привілеї, що набув Орден протягом політичної історії (з 1861 року) у стосунках з Королівством Італія та Республікою Італія. Цей факт вчені оцінюють як першу, у новітній історії, спробу визнання Мальтійського ордену в якості суб'єкта міжнародного права. Водночас, справедливо відзначити, що Верховний суд Італії у 1992 році у прийнятті постанови вказав на те, що визнання у 1960 році Мальтійського ордену державою не є легітимним, з огляду на те, що цей документ не отримав схвалення парламенту і тому Орден не може вважатися державою. Іншою підставою є те, що у нього не має відповідних атрибутів як-от: території та громадян. Водночас, його суверенітет не підлягає сумніву, якщо в інтерпретаційній моделі брати до уваги виключно "незалежність та рівність у зовнішньополітичних зносинах" [11, с. 118], водночас обмежений ідейно-догматичними витоками діяльності Мальтійського Ордену.

У 1961 році Орденем було схвалено конституцію, нова редакція якої (затверджена в 1997 році) дозволила відновити, за переконанням Захарова, "незалежну юридичну систему з активним і пасивним правом законодавства". Згідно з Основним Законом Ордену "суверенітет втілюється в двовладді принца і Великого магістра, як правлячого голови Ордену з одного боку, Генерального капітулу і Рад (суверенного і загальнодержавного) з іншого. Обидві ради складаються з представників великих пріорів, субпріорів та національних асоціацій, які є складовими Ордену у різних країнах світу. Уряд Ордену складають Великий магістр, Великий командор, Великий госпітальєр, Великий канцлер, Скарбник. Цих осіб обирають з лицарів які склали обітницю або, як виключення, з лицарів послушників" [4, с. 33]. У відповідності до Конституції члени Ордену повинні дотримуватися християнської поведінки та чеснот в особистому та громадському житті, що відповідає історичним традиціям Ордену. Водночас на офіційному сайті Ордену зазначається, що він є релігійним і це не суперечить його статусу незалежного суб'єкта міжнародного права. Його голова є релігійним та політичним лідером, що дозволяє вважати його головою суверенної держави та кардиналом. Окрім цього, як зазначається у офіційній інформації, духовно-світський характер Ордену не суперечить Канонічному праву [7].

Згідно з положенням канонічного права, що до устрою та правового становища католицької церкви, йдеться зокрема про правовий статус внутрішньо-

церковних об'єднань. У контексті окреслених запитань, ще з епохи середньовіччя, західна церква визначає власний правовий статус виходячи з власного автономного "політичного та духовного статусу". Останнім часом автономність у середині церкви регулюється Кодексом канонічного права Латинської церкви, що було опубліковано 25 січня 1983 року, зокрема розділом II "Окремі церкви та їх об'єднання" (*De ecclesiis particularibus deque eorum coetibus*), главами його першого титулу про "Відокремлені церкви та постанови про їх владу", та другого титулу "Об'єднання окремих церков" [5, с. 173–250]. У секулярній свідомості поняття суверенітет осмислюється в категоріях системи внутрішніх та зовнішніх суверенних прав, що реалізуються відповідними органами та інститутами [Див.: 11, с. 123–124]. Дане поняття використовується у першу чергу по відношенню до держав, які мають відповідні інструменти для здійснення та захисту власних прав, що можуть обмежуватися у конкретно-історичних обставинах існування країни. Водночас, для релігійної правосвідомості, з огляду на її теомонію, дане поняття може мати відмінний зміст, суть якого орієнтується на релігійну доктрину та покладає в основу відповідних переконань релігійні погляди. Іншими словами, у даному контексті, суверенітет, що зумовлює владу, обмежений імперативним характером релігійних норм, що виключають їх довільну інтерпретацію за межами доктринальних положень католицької церкви.

Для католицької церкви позиція активного прозелітизму закріплена відповідними канонами, тому проповідання ідеалів церкви має здійснюватися незалежно від будь-якої людської влади (канон 747 § 1), а майнові права повинні регламентуватися виключно "природженим правом" (канон 1254 § 1). Тут, зокрема, йдеться про те, що "за природженим правом (*iure nativo*). – 3. Ш.) католицька Церква може незалежно від цивільної влади набувати майно, утримувати його, керувати та розпоряджатися ним для досягнення властивих для неї цілей. Властиві їй цілі це: облаштування культу Бога, забезпечення достойного утримання духовенства та інших служителів, а також здійснення справ апостольства та милосердя, особливо щодо нужденних" [5, с. 461]. Як бачимо, зазначені у канонах положення, формулюють сприятливі умови для функціонування пасторських осередків, покликаних реалізовувати відповідні місії. Цей несуперечливий висновок можна зробити й відносно завдань Мальтійського ордену, гаслом якого є "Tuitio Fidei et Obsequium Pauperum" (можливі варіанти перекладу: "Захист віри і покірність та бідність", "Захист віри та служіння бідним"). При цьому і релігійний голова Ордену (Великий Командор) і голова уряду Ордену (Великий Магістр) мають достатні суверенні права по керівництву орденом, при цьому ці права визнаються Латинською церквою як легітимні.

Дане положення регламентоване канонами 298–311 п'ятого титулу "Об'єднання вірних Христу". Ці "союзи" повинні бути рекомендовані уповноваженою церковною владою, і це дозволяє їм називатися "публічними об'єднаннями", вони повинні мати свій устав, яким визначаються "цілі та соціальні завдання об'єднання, його місце знаходження, порядок управління та умови участі в них, також має бути встановлений порядок діяльності з урахуванням потреб або корисності місця та часу" (канон 304). Водночас, ці спілки перебувають під наглядом правоспроможної церковної влади. У подальшому викладі нормами канонічного права регламентовані права об'єднань, які можуть "видавати, у відповідності до права та уставу, особливі норми, що стосуються об'єднань, проводити збори, призначати керівників, по-

садових осіб, служителів та управителів майном" (канон 309). Окрім цього, такі об'єднання, можуть набувати статус юридичної особи, з відповідним обов'язками та правами суб'єктів права, наприклад, вони можуть набувати майно й розпоряджатися ним. Будучи публічним об'єднанням, Мальтійський орден, проголошую свої цілі від імені католицької церкви, канонічним правом подібним ордемам надається право за власною ініціативою започатковувати різноманітні проекти. Вони керуються у відповідності до норм власних уставів, але при цьому залишаються під церковною владою, завданням якої є утвердження кандидатур керівників. Структурно-організаційні, майнові та інші питання регулюються нормами уставів, а щорічні звіти повинні подаватися до наглядових структур (Святий престол або конференція єпископів, або діоцезні єпископи. – канон 312), якщо не передбачено іншого. У випадку Мальтійського ордену – це Святий престол, звіт до якого укладає Великий Командор. Як відомо, остання редакція уставу Ордену під назвою "Конституційна Хартія" була оприлюднена 27 червня 1961 року, а зміни до неї внесені та зафіксовані у квітні 1997 [12].

Відповідно до цього документу, що складається з трьох титулів, Орден є суб'єктом міжнародного права та виконує "суверенні функції" (ст. 3, § 1; ст. 4 § 6). У номінації розподілу гілок влади у Конституції зафіксовані законодавча, виконавча та судова, які виконують "компетентні особи Ордену" у відповідності до його Конституції та Кодексу (ст. 3, § 2). У своїх стосунках з Апостольським Престолом Мальтійський Орден послуговується статтею четвертою Хартії. У ній зокрема зазначається, що Орден є легальним та визнається Святим Престолом (ст. 4 § 1). Реалізація стосунків з Апостольським Престолом спираються та орієнтовані на права, звичаї та привілеї, що отримані від Папи Римського (ст. 4 § 3). Зв'язок Ордену та Папи виявляє себе ще й у тому, що Понтифік признає свого представника (Cardinalis Patronus) інших осіб чину до Ордену, з метою ствердження та поширення духовних чеснот в інтересах Ордену та його членів, а також для підтримки стосунків між Орденем та Святим Престолом (ст. 4 § 4 та ст. 19 § 1). Канон 312 Кодексу канонічного права, як правового документу католицької церкви, [7] також підтверджує, що Святий Престол сприяє всевітній та міжнародним об'єднанням "вірних Христу", що створює підстави для постанови юридичних осіб. Іншими словами Мальтійський орден, будучи юридичною особою (до речі як і Організація Об'єднаних Націй, згідно з "Конвенцією про привілеї та імунітети Об'єднаних Націй" прийнятої резолюцією 22 А генеральною Асамблеєю 13 лютого 1946 року) веде

роботу над встановленням офіційних стосунків як з суверенними державами так і з іншими суб'єктами міжнародного права, наприклад, Святим Престолом, Європейським Союзом, Палестинською Автономією, Організацією Об'єднаних Націй та її спеціальних структурних підрозділах (Міжнародна Агенція з атомної енергії, Всесвітня організація охорони здоров'я, Організація ООН у справах освіти, науки та культури, тощо). Так само, Орден має дипломатичне представництво у Римі відповідно до норм міжнародного права, а релігійна природа Ордену не заперечує суверенного статусу Ордену, з огляду на визнання цього об'єднання різними країнами світу (Хартія, ст. 4 § 5 та § 6).

Підсумовуючи аналіз окреслених положень Канонічного права та уставу Ордену, можна засвідчити, що вони повною мірою визначають статус Мальтійського Ордену в структурі Католицької церкви. І з огляду на це швидше, ми можемо говорити про автономний статус цього релігійного об'єднання ніж про його суверенітет у традиційному значенні цього слова.

У перспективі подальших досліджень, доцільно проаналізувати співвідношення правового статусу членів Ордену у системі національного та міжнародного права, адже антропологічна складова християнського віровчення не елімінує необхідності визначення його соціальних доктрин, у тому числі на рівні внутрішньо-церковних та держано-церковних стосунків.

Список використаних джерел:

1. Андреев А., Захаров В., Настенко И. История Мальтийского ордена / А. Андреев, В. Захаров, И. Настенко. – М.: Русская панорама, 1990. – 461 с. 2. Джероза Л. Каноническое право в католической церкви / Л. Джероза. – М.: Христианская Россия, 1996. – 379 с. 3. Елликен Г. Общее учение о государстве / Г. Елликен; вступ. ст. И. Ю. Козлихин. – СПб.: Юридический центр Пресс, 2004. – 752 с. 4. Захаров В. А. Мальтийский орден и его место в системе европейских государств / В. А. Захаров // Вопросы истории. – 2006. – № 8. – С. 22–37. 5. Кодекс канонического права. Codex iuris canonici / пер. с латыни А. Н. Коваль. – М.: Институт философии, теологии и истории св. Фомы, 2007. – 624 с. 6. Лозовицкий О. Мальтийский орден Иоаннитів – державотворчий імператив католицизму [Електронний ресурс] / О. Лозовицкий. – Режим доступу: http://www.experts.in.ua/baza/analitic/index.php?ELEMENT_ID=28127. 7. Мальтийский Орден. Суверенный Военный Орден Госпитальеров Св. Иоанна Иерусалимского Родоса и Мальты. Официальный сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.orderofmalta.int/?lang=ru>. 8. Пастухова Н. Б. Суверинетет: историческое прошлое и настоящее / Н. Б. Пастухова // Вопросы истории. – 2007. – № 8. – С. 92–99. 9. Печникова Р. Мальтийский орден в прошлом и настоящем / Р. Печникова. – М.: Наука. Главная редакция восточной литературы, 1990. – 172 с. 10. Поляков А. Н. Древнерусская цивилизация: основные черты социального строя / А. Н. Поляков // Вопросы истории. – 2006. – № 9. – С. 67–86. 11. Скакун О. Ф. Теория права і держави: підручник / О. Ф. Скакун. – К.: Алерта; КНТ; ЦУЛ, 2010. – 520 с. 12. Constitutional Charter of the Sovereign Military Hospitaller Order of St. John of Jerusalem of Rhodes and of Malta. – Rome: no publishing information, 1998. – 23 p.

Надійшло до редколегії 28.08.2014

3. В. Швед

СУВЕРЕНИТЕТ VS. АВТОНОМНОСТЬ В РЕЛИГИОЗНЫХ ОБЪЕДИНЕНИЯХ

В статье рассматривается юридический статус религиозных организаций в римско-католической Церкви. Проанализированы положения Канонического права и Конституционной Хартии Мальтийского ордена на предмет верификации взаимоотношений юридических лиц, каковыми являются объединение членов ордена и другие, не обладающие статусом суверенных государств, субъекты международного права.

Ключевые слова: конституция, каноническое право, религиозные организации, суверенитет.

Z. V. Shwed

SOVEREIGNTY VS. AUTONOMY OF RELIGIOUS ASSOCIATIONS

The article deals with the legal status of religious organizations in the Roman Catholic Church. The author analyzes the provisions of Canon Law and the Constitutional Charter of the Sovereign Order of Malta to verify relations of such entities as the association of members of the Order and other subjects of international law who do not possess the status of a sovereign state.

Keywords: Constitution, Canon Law, Religious Organization, Sovereignty.